

the 1990s, the number of people with a mental health problem has increased in the UK (Mental Health Act 1983, 1990).

There is a growing awareness of the need to improve the lives of people with mental health problems. The Department of Health (1999) has set out a strategy for mental health care in the UK. The strategy is based on the following principles:

- People with mental health problems should be treated as individuals and not as a group.
- People with mental health problems should be given the opportunity to participate in decisions about their care.
- People with mental health problems should be given the opportunity to live in their own homes and communities.

The strategy also sets out a number of objectives for the mental health services in the UK:

- To reduce the number of people with mental health problems who are admitted to hospital.
- To improve the quality of care for people with mental health problems.
- To improve the support and services available to people with mental health problems.

The strategy also sets out a number of actions that need to be taken to achieve these objectives:

- To improve the training and skills of mental health professionals.
- To improve the availability of mental health services.
- To improve the support and services available to people with mental health problems.

The strategy also sets out a number of actions that need to be taken to improve the support and services available to people with mental health problems:

- To improve the availability of housing for people with mental health problems.
- To improve the availability of employment opportunities for people with mental health problems.
- To improve the availability of social and leisure activities for people with mental health problems.

The strategy also sets out a number of actions that need to be taken to improve the availability of housing for people with mental health problems:

- To improve the availability of housing for people with mental health problems.
- To improve the availability of housing for people with mental health problems.
- To improve the availability of housing for people with mental health problems.

SEZGİN KAYMAZ • **Zindankale**

© 2004 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM
2004-2017, İstanbul (2 baskı)

İletişim Yayınları 1043 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 148
ISBN-13: 978-975-05-3756-1

© 2024 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 2. BASIM
1. Baskı 2024, İstanbul

EDITÖR Tanıl Bora

YAYIN SEKRETERİ Emre Bayın

DİZİ KAPAK TASARIMI Suat Aysu

KAPAK ve KAPAK İLLÜSTRASYONU Seda Mit

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

SEZGİN KAYMAZ

Zindankale

SEZGIN KAYMAZ 1962'de Sinop'ta doğdu. 1967'den itibaren on üç yıl Konya'da yaşadı, Konya Anadolu Lisesi'ni bitirdi. 1980'de Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne girip iki yıl sonra terk etti. Ankara 19 Mayıs Spor Akademisi'ne girdi, girer girmez terk etti. Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dilbilimi'ne girdi, bu sefer okudu, sonuna kadar da gitti, fakat alt sınıfın Türkçe dersini veremediği söylendiği için kızıp onu da terk etti. 1976'dan itibaren oyuncu ve teknik direktör olarak hentbolla uğraştı. Bütün kategorilerdeki Hentbol Milli Takımlarında Baş Antrenör olarak görev aldı, Teknik Kurul Başkanlığı yaptı. 2006-2013 yılları arasında Türkiye Voleybol Federasyonu'nda İcra Kurulu Koordinatörü olarak çalıştı. Artık sadece yazıyor.

Kitapları: *Uzunharmanlar'da Bir Davetsiz Misafir* (1997), *Geber Anne!* (1998), *Kaptanın Teknesi* (1999), *Lucky* (2000), *Zindankale* (2004), *Sandık Odası* (2005), *Medet* (2007), *Ateş Camna Yapışsın* (2008), *Kün* (2013), *Deccal'in Hatırı* (2014), *Kıyas* (2014), *Farfara* (2017), *Nefha* (2018), *Benyusuf* (2019), *Bakele* (2020), *Son Şûra* (2021), *Bugün Bize Kim Geldi* (2021), *Düz Dünyacılar* (2023).

*Bunun sırrı şuydu:
Tanrı'dan istemiştim bunu;
O da bana doğru yolu gösterdi, gitti...*

– MEVLÂNÂ

Kir, toz içinde, leş gibi bir oda...

Şahit ürktü.

Öbür şahit de ürktü.

Ahşap döşemenin kararın tahtaları birbirinden çürük dişler gibi ayrılmıştı. Ayrıklarda böcek ölülere vardı, kımıl kımıl böcek dipleri vardı. Yer yer kurumuş dışkı öbekleri seçiliyordu; ne dışkısı olduğu belirsiz.

Çok fena!

Loştu da değil gibiydi hem. Belki gündüzdü, belki değil. Yırıla yırıla balık ağına dönmüş perdelerden ışık huzmeleri süzülüyordu. Biri pek oyunbazdı huzmelerin. Bir şeyler aranırmış gibi, altı üstü bir ışın demeti değilmiş de dışarıdan akli başında birinin içride ne var ne yok görmek için kasten tuttuğu bir el fenerinin ışığıymış gibi gezinip duruyordu odada. Vurduğu yerde bir yaramazın tuttuğu horoz aynası yansıması gibi oyunlar oynuyor, hopluyor, zıplıyor, fırdönüyordu.

Gözler, bu oyunbazı takip etmeye başladı gayri ihtiyari; loşlukta bir şeyler görebilmek biraz da onun insafına kalmış.

Durdu ışık demeti. Çingene topacı gibi döndü kendi etrafında, alçaldı, yükseldi, kullanıla kullanıla kasabın et doğrama tahtasına dönmüş, kıymık kıymık olmuş büyük masaya vurdu. Kılıllı kolla-

ıyla hortumunu sıvazlayan bir karasinek rahatsız olup vızırtyla havalandı. Huzme kendi bittiği yerde birleşti, bir ışık topuna döndü, sineğin peşine düştü hemen, biraz uçtu ardı sıra, sonra sinekten önce yorulup bir yere kondu.

O hâlâ vızırdayadursun.

Gözler, odanın başka bir köşesine kaydı. Işık topu oradaydı şimdi. Aydınlatığı yerde şekilsiz bir çuval seçiliyordu hayâl meyâl; ilgisi çuvala kaymış gibiydi; kıvrımlarının üzerinde geziniyordu.

Çuval kımıldandı birden. Işık topuna daha bir can geldi; daha titiz, daha didikleyciydi şimdi, çok merak etmişe benziyordu.

Çuval kıpırdanmayı kesti.

Çuvallar.

Işık topu usul usul uzaklaştı, tabii şahitlerin gözleri de beraber.

Ama oyunbazdı ııcık, gittiği yoktu, gidiyormuş gibi yapıyordu; döndü birden, atıverdi çuvalların üstüne.

Kıpırtı yok.

Bu sefer kesin uzaklaştı, örümcek ağlarını saymazsak çırılçplak duvarlarda gezinmeye başladı. Kendini o duvara vurdu, bu duvara vurdu, indi yerden yere vurdu. Hafif bir esinti, üflenmiş karahindiba tüyü gibi uçurdu zemindeki toz öbeğinin tepesini.

Vızıltı artıyordu. Deminki sineğin işi olamayacak kadar fazlaydı üstelik. Işık, gözlerden önce hamle etti o yöne, gitti gitti, karnı deşilmiş bir fare leşinin üstünde durdu. Hayvanın saçılmış iç organları havaalanı gibiydi; koca koca eşekarıları konup kalkıyor, pistte larvalar, sinek kurtları kımılđayıyordu.

Ölümün batnında bir dolu hayat.

Şahitler ürktü.

Işık topu da ürkmüştü. Hızlı hızlı uzaklaştı, bir kayboldu önce, hemen sonra odanın kara mandallı kapkalin ahşap kapısının yanağında belirdi. Geziniyordu. Bir an mandaldaydı, bir an kapının orasında burasında, bir an askı niyetine tepeye çakılmış paslı mıhta, bir an eşikte.

Kapıya karşı köşede, belki o çuval yığınlarının durduğu yerde inlemeye veya iç çekmeye veya fare viyaklamasına veya yavru kuş ciyaklamasına benzeyen bir ses çınlamasın mı birden?

Şahitler ürperdi.

Işık topu da ürperip sıçradı, toparlandı sonra, kapıdan koşturdu, havada kararlı bir doğru çizip sesin kaynağını aramaya başladı.

Araya araya geldi, yine o çuval yığınınına kondu.

Yığın yeniden canlanmış gibiydi şimdi, hareket ediyor da etmiyor gibi. Ama ışık da vazgeçeceği benzemiyordu bu sefer. İnatlaş-tı, kırışıkların üzerinde, yamacında dolaşmaya başladı.

Görüntü hızla yaklaştı şahitlere.

Belki de şahitler görüntüye yaklaştı.

Çuvallar canlı bir akciğer gibi inip kalkıyor, şişip sönyordu. Ses de veriyordu minicik. Nefes sesi.

Sonra başka bir ses duyuldu: hantal, kaba, aritmik. Kapının ge-risinden geliyordu.

Şahitlerin nabızı yükseldi, kendi soluk sesleri kendi kulakların-da uğuldadı.

Ses, ışık topunun da dikkatini çekmişti. Hopladı, çuvallardan kopup uçtu gitti, kara mandala tutundu.

Vida başı gibi dondu kaldı kapı mandalında. Bekledi.

Döşeme gıcırıyor, ötüyor, bağırıyordu, biri geliyor belli, eşe-kanlarının kalın vızırtısına daha kalın, astımlı bir nefesin hırıltı-sı karıştı.

Şahitler korku içinde, kapıyı açtı açacak, mandalı kilidinden kurtarıp odaya daldı dalacak tıknafes yaratığın menzilinden uzak-laştı.

Kapı usul usul aralandı.

Dışarının ışığı içeri sızıyordu; ışık topu görünmez oldu.

Kıvrım kıvrım, yerleri süpüren bir etek girdi odaya, yel vurmuş gibi havalandı. Alttaki siyah pantolonu, siyah erkek çoraplarını, takunyaları gördü gözler.

Takırtı kapladı içeriyi, gacırtı, sarı ışık, bolca da çığlık. Çocuk çığılığı.

Hayır... Bebek!

Bir tarafta açıldıça açılan kapı, bir tarafta çığılıklar.

Şahitler arada kaldı, irice bir çıtırtı çarptı kulak tozlarına, içe-ri giren yaratık elektrik düğmesini çevirmiş olsa gerek, oda bir ta-mam sarı ışığa boğuldu.

Gözler, çuval yığınının yığıldığı yere kaçtı.

Yok!

Çuvallar yok!

Ama bebek çığlıkları her yerde.

“Mam mam mam...”

Nerede bu bebekler?

Oda fır dönüyordu, oda dönmez, belli ki asıl dönen gözlerin sahipleri; şahitler.

Bir gözetimlik anda koca masanın altına doğru geçip gitti sanki çuvallar.

Yok canım!

Boğuk bir hırıltı geldi arkadan. Gözler hızla o yana dönerken gözlerin sahipleri evvelce çuvalların durduğu, şimdi boş olan köşeye kaçıp sinerek sesin sahibine bakmaya başladı.

Dev gibi bir kadındı.

Devanası. Cüssesiyle kapıyı tamamen saklamış, göğüs geçire geçire, hışırdaya hışırdaya soluyor, öylece dikiliyordu.

“Geh geh geh.”

Çok çirkin!

“Geh geh geh,” dedi tekrar.

Sağ elinde kulpundan tuttuğu kara dipli, kalayı dökülmüş bir bakraç vardı. Sol eliyle bel lastiğini kavramış, yerdeki pislikler bulaşmasın diye eteğini yukarı yukarı çekiyordu.

Altında siyah pantolon.

Öğürdü, öksürdü, balgam çıkardı, zehrini atmış da rahatlamış gibi toparlandı, düzgünce bir nefes aldı, etli gözkapaklarını ağır ağır yere eğdi.

“Geh geh geh.”

Şahitler de eğmişti bakışlarını, beraber aynı yere bakıyorlardı: Çuvallara.

Masa görüş açılarını daraltınca azıcık sola çekilip tekrar baktılar kadının ayakucuna. Ve tastamam gördüler; kımıl kımıldı çuvallar, içlerinde birer bebek, bebekler çığlık çığlık.

Allahım, nasıl?

“Mam mam mam...”

Gözleri ıslı ıslıldı, yüzleri ak pak, tertemiz, sanırsın bu pislikte emekleyen, yuvarlanan onlar değil.

Yukarı bakıyorlardı, o devanasına. Heybetinden korkmadan, ağır gözkapaklarından ürkmeyen, şükranla, minnetle.

Devanası ise nefretle. “Tet!” Tiksinti vardı gözlerinde, öfke vardı. Bakracı kulpundan tutmuş, köpek alıştırır gibi kaldırıp kaldırıp indiriyordu bebeklere doğru. Bebekler mama saatini öğrenmiş köpek yavruları gibi dört dönüyordu dizlerinin üzerinde.

“Mam mam mam...”

Başları hep yukarıdaydı. Bir elleriyle yere dayanırken bir elleriyle uzun eteğin bükümlerini tutmaya çalışıyorlardı.

Yeniden darlanmıştı devanası. Soluk soluğa masaya verdi ağırlığını. Masa yaylandı, gıcırdadı. “Tet dedim! Allah belanızı versin!” Bebeklerin üstüne dolu dolu öksürdü, bakracın ağzını eğdi, içindeki bulamacı leş gibi dösemeye dökmeye başladı. Önce şırl şırl, salya gibi bir sıvı aktı yere, sonra bingil bingil yağ. “Piç kuruları!”

Fasulye taneleri dökülüyordu şimdi. Tek tük.

Şahitler fenalaştı.

Bebek çığlıkları kesildi o anda, emme, yalama, somurma şapırtıları, iştahlı iç çekişler tuttu odayı.

Gözler kadının yüzündeydi şimdi. Onun gözleriye donyağlı bulamacı böceklerle, sineklerle, eşekarlarıyla paylaşan bebeklerde. Kaşları bir çatılıp bir gevşiyordu cadının. Yanaklarını tonton bir kırmızılık basıyordu bir an, bir an parlak derili gergin alnı kederle kırışıyor, bir an karanlık gözlerinde merhamete benzer bir şeyler çakıyordu. Hâlimden memnun değilmiş, üzerine basan iyilik duygusundan kurtulmaya çalışıyormuş gibi silkindi.

Veya şahitlere öyle geldi.

Bebekler yalanmayı kesmiş, küçük kafalarını iğrenç ziyafetten kaldırıp kadına bakmaya başlamıştı.

İnsanlığından utanmış gibi kızardı devanası, gözlerini kaçırdı, bir kere daha silkindi, ne yaptı etti gudubetleşmeyi başardı.

“Zıkkımlanın Allah’ın belaları! Bakmayın!”

Kadın normale dönünce bebekler bulamacı tekrardan yumuldu. Biri bacaklarını ayırıp işlemeye başladı olduğu yere.

Devanası uzun eteğini bel lastiğinden tutup çekebildiği kadar yukarı çekerek sıçrayan damlalardan sakınmaya çalıştı, baktı olmuyor, hatırı sayılır bir tekme savurdu bebeğin boğruüne.

“Üstüme geldi, piç!”

Havada kelebek gibi uçtu bebek, ağzından bir hayret çılgılığı yükseldi.

“Mam?”

Şahitlerin içi gitti.

Şu kadcılık hareket tıkamaya yetmişti kadını, yumruklarının üstüne abanarak masada soluk soluğa dinlendi biraz. Öksürüyor, balgam çıkartmaya çalışıyor, alttan alttan da nâdim olmuş gibi tekmelediği bebeğe bakıyordu. Düştüğü yerden toparlanıp gerisingeri bulamaca yumulduğunu görünce rahatladı, doğruldu, bakracı elinde, döşemeyi öttüre öttüre kapıya doğru yürümeye başladı. Eteğini yukarı çekmekten vazgeçmişti.

Diğer bebek de işemeye başladı.

Kadın hafifçe homurdanıp lambanın düğmesini çevirdi.

Oda loşlaşır, şahitlerin nabzı normale dönerken oyunbaz ışık topu saklandığı kapının arkasından çıktı usul usul, ışıldayarak dolandı bebeklerin yüzünde, sonra iç çeker gibi sıçrayıp uzaklaştı, delik deşik perdelerden çıktı gitti.

Gözler ışık topunu takip etti bir müddet, huzmeye dönüşüne şahitlik etti. Karanlık, pis, taşlı, ayrıkotlu, tümsekli, çakır çukur, bahçe kılıklı bir arsada uzayıp gidiyordu oyunbaz.

Sonra iki pır pır etti, söndü, yok oldu.

Dışarısı zifir kadar karaydı.